

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΗΧΩ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ

Διευθυντὴς Ν. ΦΑΛΗΡΕΥΣ ΒΕΗΣ

Συντάκται Α. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ, Ι. Ν. ΓΡΥΠΑΡΗΣ.

ΤΗ: ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ: ΤΩΝ ΔΟΚΙΜΩΤΕΡΩΝ ΛΟΓΙΩΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ ΚΑΙ ΑΘΗΝΩΝ.

Ἐκδότηαι: Κ. ΖΙΒΙΔΗΣ ΚΑΙ ΣΑ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Φυλλάδιον: Πέτρου Ζιτουνιάτη, «Ἄγνωστο μῦθος» (ποίημα). — Γρ. Ξενοπούλου, «Ὁ θάνατος τοῦ Διδασκάλου». — Ἀποστόλου Ι. Ἐξάρχου, «Ἡπειρώτικα διηγήματα», (ἡ δυστυχισμένη). — Ἡλ. Σταύρου, «Εἰκόνες». — Η. Ardel «Καρδία Σκεπτικιστοῦ», (μυθιστορία).

Ἐξωφύλλου: Σάνκο Πάνδα, «Ἀπογεματιανή». — Γ. Ι. Κάρο, «Ἀνάλεκτα». — Μικρὰ χαρτάκια — ἐρωτήσεις — ἀπαντήσεις. — Ἀλληλογραφία. κτλ.

Συνδρομή: Ἐν Κωνσταντινίῳ γρ. 40. — Ταχυδρομικῶς γρ. 54. — Ἐξωτερικοῦ φρ. γρ. 12. — Ἐκαστον φυλλάδιον γρ. 1. Ἄμα τῇ πληρωμῇ τῆς συνδρομῆς δίδεται τὸ πρῶτον μέρος τοῦ μηνιαίου φύλλου.

Adresse: N. PHALÈRE BEY

Directeur de "L'ECHO LITTÉRAIRE,"

12 Rue Haratchi, Galata - Constantinople.

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ

Τύπος Κ. ΖΙΒΙΔΟΥ καὶ Σας, Γαλατῶν, ὁδὸς Χαρχατῆ, ἀριθ. 12.

ΑΠΟΓΕΜΑΤΙΑΝΗ

Ἀφεντικό μου,

Τί μεγάλη εορτή στη Μόσχα! Στέφεται αυτοκράτωρ πασών των Ρωσσιών Νικόλαος ο Β'. Ἡ μεγάλη, ἡ ἀχανής Ρωσία, κάτω ἀπὸ τὸν ἄλυτο πάγο της θερμάνθηκε. Ὁ Μουζικός ἀλλάζει πατέρα. Κυματίζουν τὰ εκατομμύρια τῶν ὑπηκόων καὶ εὐχονται διὰ τὸν νέον Τσάρον. Ἡ ἐκκλησία μας, ἔστειλεν ἐκλεκτοὺς ἀντιπροσώπους νὰ εὐχηθῇ τὸν ὀρθόδοξον αυτοκράτορα. Αἱ εὐχαὶ τῶν ἁγίων ἀληθεύουν καὶ ἁγία σκεπάζει θεϊκὸ χέρι τὸν πατέρα τῆς ἁγίας Ρωσσίας. Ἄς μὴ πειθῆσῃ καμμιὰ Ρωσσοπούλα ἐξ αἰτίας του. Αὐτὸ μού φαίνεται τὸ μεγαλείτερο κατώρθωμα γιὰ ἓνα ἄνθρωπο ποὺ τοῦ δίδεται στὰ ἀνθρώπινα χέρια του, θεϊκὴ ἐξουσία.

Ἀφεντικό μου, πολὺ μού ἄργησες στὰ ξένα. Μὰ ἐγὼ ἀδιάκοπα σέ θυμῶμαι. Ἔχω νὰ σοῦ μεταδώσω πολὺ εὐχάριστα νέα.

Πολλὰς φορὰς μὲ πόνο μού μιλοῦσες γιὰ τὶς προπαγάνδαις, ποὺ θάρρεψαν τοὺς ἐδῶ ὀρθόδοξους ἀνθρωποφάγους, εἰδωλολάτρους, καὶ ἦλθαν νὰ τοὺς προσηλυτίσουν.

Θυμῶμαι μιὰ μέρα, ποὺ πήγαμε μαζὺ καὶ ἀκούσαμε ἓνα διαμαρτυρούμενο (πρῶτον ὀρθόδοξο) ἱεροκήρυκα νὰ διδάσκη μὲ σοφίσματα τὸ ἀκροατήριό του. Μέσα στὸ ἀκροατήριον τὸ ἀρετὸ πυκνὸ ποὺ ἦτον σχεδὸν ἡ ὀλομέλειά του ἀπὸ ἀνθρώπους τοῦ λαοῦ, ἦταν καὶ μιὰ παρκαίνα μὲ τὸ μωρὸ της. Γύρισες καὶ μού εἶπες, ἐνῶ ἔθλεπες παιρικαιτικὰ ὅπως βλέπεις ὅλην τὴν ἀνθρώπινη κομωδία—Αὐτὸς ὄχι μόνον δὲν ξεύρει νὰ γαλουχήσῃ, μὰ ἐμποδίζει καὶ τὴ γυναίκα αὐτὴ, νὰ γαλουχήσῃ τὸ βρέφος της».

Καὶ μιὰ μέρα θυμῶμαι πῶς μετροῦσες ὀδηγούμενος ἀπ' τὴ φυσιογνωμία, τὰ ἐλληνοπαῖδα ποὺ ἔβγαίναν ἀπ' ἓνα σχολεῖο καθολικῆς προπαγάνδας, καὶ σχηματίζεις χίλια ὄνειρα καὶ σχέδια γιὰ νὰ καταπολεμηθῇ τὸ κακὸ καὶ ἓνα μόνο εὐρισκὲς αἱεροκήρυκας παντοῦ σ' ὅλας τὶς ἐκκλησιαίς καὶ... δωρεὰν ἐκπαίδευσιν.»

Τώρα ἀφεντικό μου, αὐτὰ ποὺ ἔλεγες κ' ἐγὼ γελούσα τότε γιὰτὶ μ' ἔλεγαν πῶς εἶσαι ὀνειροπόλος καὶ πρέπει γιὰ νὰ φανῶ ἔξυπνος ἄνθρωπος νὰ γελῶ σὲ κάθε ὄνειρό σου, ἦσαν ἡγῶ. Ἀνθρώποι μὲ καρδιά καὶ κεφάλι ἐννοίωσαν τὸν ἴδιον πόνο ποὺ αἰσθάνθηκες ἐσὺ καὶ ἦσαν πόρους, γιὰ νὰ πολεμηθῇ τὸ κακὸ. Θὰ δίδεται ἡ ἐκπαίδευσιν δωρεὰν, σοῦ στέλλω τὸ ὑπόμνημα νὰ τὸ μελετήσῃς καὶ νὰ ἰδῆς καὶ νὰ χερῆς. Μόνον αὐτὸ σοῦ λέγω ὅτι εἶναι παραδεκτὸ καὶ ἐβύσθηκε μονάχα ἓνα ἄρθρον τοῦ ἐκείνου ποὺ ἔπρεπε ὁ χωρεπίσκοπος Πέρων νὰ δίδῃ κάθε χρόνο ἐκ-

τὸ λίσκι. Δὲν τὸ πολέμησε ὁ Γερμανὸς Κραβαγγέλης. Ἡ σιωπὴ τοῦ χωρεπισκόπου ἀπέδειξε πῶς ἂν καὶ δυσβάστακτο τὸ βῆρος, ἐκεῖνος ἦταν ἔτοιμος νὰ τὸ βαστάξῃ. Ἀλλὰ δὲν τὸ παραδέχθησαν οἱ ἐνορίται Πέρων, ποὺ ξεύρουν ὅτι κερδίζει μόνον τόσα ὅσα φθάνουν γιὰ νὰ κρατήσῃ τὸ γόητρον τῆς θεσεώς του.

Ἐγὼ ἀφεντικό μου, βρίσκω πῶς καὶ ἡ σχολὴ τῶν ἀπόρων στὸ Πέρων δηλ. τὸ Παρθενωγαγεῖον τῆς Παναγίας, θὰ μπορούσε νὰ ἐργασθῇ καλλίτερα καὶ νὰ συμμαζέψῃ τὰ πτωχόπαιδα ποὺ μένουν ἀνυπεράσπιστα στὰ χέρια τῶν προσηλυτιστῶν ἂν ἡ κ. διευθύντρια δὲν τὸ θεωροῦσε ἓνα εἶδος τιμαρίου καὶ ἐὰν δὲν ἐφέρετο μὲ τόσην περιφρόνησι καὶ καμμιὰ φορὰ ἀποναὶ γιὰ τὰ κορίτσια τοῦ πτωχολογοῦ. Ὅταν ἓνα πτωχοκόριτσο φεύγει ἀπ' τὸ σχολεῖο στὰς ἐπτὰ τὸ βράδυ, τί ὥρα θὰ μελετήσῃ καὶ τί ὥρα θὰ βοηθήσῃ τὴ πτωχὴ μητέρα του ποὺ ἔλειπε ὅλη τὴν ἡμέρα στὸ μερομίσθι; Καὶ τί κάμνει τὸ κοριτσάκι στὰς ἐπτὰ; Ράπτει... κεντᾶ τῆς κ. Δεῖνα καὶ τῆς κ. Τάδε τὰ ἀσπρόβρουχα. Τὸ παιδί τὸ καχεχτικό ποὺ τρέφεται ὅσῳ γιὰ νὰ βαστιέται στὰ πόδια κεντᾶ καὶ ράπτει γιὰ σᾶς, μεγάλαί μου κυρίαί, καὶ εἰς τὸ παραδέχεσθε; Εἶνε ἡ ἀλήθεια ὅτι ἐργάζεσθε γιὰ τὰ πτωχόπαιδα ὅλαί σας καὶ τρέχετε καὶ φροντίζετε καὶ σᾶς καμαρώνω καὶ μού φαίνεσθε ὠραιότερες μέσα στὸ παρθενωγαγεῖον τῶν ἀπόρων καὶ στὸ ἐργαστήριον παρὰ στὴ χρυσοτυμένη σάλα σας. Μὰ θέλετε πληρωμὴ γιὰ τὸν κόπο σας; Ὅχι. Ναί. ἐκεῖνα τὰ παιδιὰ ποὺ μαθαίνουν γράμματα δωρεὰν χάρις εἰς σᾶς, ἄς εὐρίσκουν ἀγάπη καὶ πόνησι.

Ἐπειδὴ ὁ λόγος γιὰ πτωχοὺς, πτωχοὺς ὁμῶς ἐργατικούς, ἄς ἔλθωμεν καὶ στοὺς ἄλλους πτωχοὺς ἐκείνους ποὺ ἀποτελοῦν ἰδιαίτη συντεχνία καὶ ζοῦν ἀπὸ τὴν ἐπαιτεία.

Ἄν ἔλθῃς, δὲν θὰ εὐρῆς παιὰ ἐκείνην τὴν πτωχὴ ποὺ βιαστικὴ βιαστικὴ σὲ τραβοῦσε ἀπ' τὸ φόρεμα καὶ ἔλεγε πῶς ἔχει ἑτοιμοθάνατο τὸ παιδί της στὸ σπῆτι. Οὕτε ἐκεῖνον τὸν τυφλὸ ποὺ ἔλεγε τραγουδιστὰ ὀλόκληρο εὐχολόγιον. Οὕτε τὴν τυφλὴν ποὺ τραγουδοῦτε οὔτε οὔτε κανένα ἀπ' τὴν παλῆν γνωριμιάν ποὺ ἔζωναν τὸν νάρθηκα κάθε ἐκκλησίας. Θὰ μού πῆς τί ἐγείναν. Μὲ τὴ βία τοὺς ὀδηγοῦν τώρα στὸ πτωχοκομεῖο. Τὸ πτωχοκομεῖο ἓνα κτίριον μέγαλο καὶ τρανὸ, ἀπάνω σὲ μιὰ θέσι ὠραία κτισμένο, βλέπει ἀπ' τὸ ἓνα μέρος τὰ γλυκὰ νερά καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο τὸ Πέρων. Ἐχει δύο ἐκκλησιαίς, Ὁρθόδοξὴ ἐκκλησία καὶ Ἀρμενικὴ καὶ ἓνα ὠραῖο τζαμί γιὰτὶ θὰ φιλοξενήσῃ πτωχοὺς ἀδιακρίτως θρησκευματος. Μιὰ τακτικὴ τροφὴ καὶ ἓνα καθαρὸ κρεβάτι τοὺς περιμένει καὶ ὁμῶς δὲν ἀπορραΐζουν ν' ἀρίσουν τὸ ἐπάγγελμά τους.

« ΕΛΠΙΔΕΣ »

ΑΓΝΩΣΤΟ ΜΥΘΟ

Ευπνῶ κα' ὁ νοῦς γοργόφτερος τὰ πρρασμένα σμίγει.
— ἄχ μες τὸν ὕπνο τὸν βαθὺ τ' ὄνειρατο τὸ πλάνο—
στὴν ἀγκαλιά της μ' ἔφερε τοὺς πόνους νὰ θερμάνω
ποὺ στὴν ψυχὴ μου, βιαστικά, παλιὰ ζωὴ ξανοίγει.

Ευπνῶ κα' ἀκόμα λαχταρῶ, καὶ σιγακούω σιμά της
τὴν ἁρμονία, ποὺ σκορπᾶ κάθε λευκὸ της χέρι
τοὺς χτύπους ποὺ στὰ βάθια μου, ἀφίνει ἡ ματιὰ της
φλογόβολα κα' ἀπ' τοῦρανοῦ τὸ πιὸ τρανὸ ἄστερι.

Ευπνῶ, κα' ἡ πρώτη σκέψις μου τρέχει γοργὰ σ' ἐκείνη
λὲς κ' ἔμεινε στὰ χέρια της τοῦ κόσμου ὁ μαγνήτης
καὶ δὲν μ' ἀφίνει νὰ χαρῶ τὸν ἔρωτα τριγύρω.

Ψυχὴ νικητριά τῆς ζωῆς, τοὺς πόνους σου δὲ σβύνει
ἡ μελιστάλαχτη ματιὰ, στὸ φλογερὸ φιλί της
θάβρης οὐράνιες εὐωδιές, ἀγνώστου ῥόδου μύρο.

Ἀθήνα.

ΠΕΤΡΟΣ ΖΗΤΟΥΝΙΑΤΗΣ

Ο ΘΑΝΑΤΟΣ ΤΟΥ ΔΙΔΑΣΚΑΛΟΥ

Πρὸς τὴν διευθύνειν τῆς «Φιλολογικῆς Ἠχοῦς».

Τὸ ἔχω κρῖμα στὴν καρδιά μου τώρα τόσα χρόνια νὰ θαυμάζω αὐτὸ τὸ ἀριστουργηματικὸ τοῦ λογογράφου μας Γρ. Ξενοπούλου μόνος ἐγὼ.

Εἶνε γραμμένο στὰ 1884. Παιδί τότε ὁ Ξενοπούλος, φοιτητὴς τῶν φυσικομαθηματικῶν, τὰ εἶχε καὶ τότε μὲ τοὺς δασκάλους λαγάκι, ἀλλὰ ἤξευρε νὰ ἀγαπᾶ τοὺς ἀληθινούς διδασκάλους.

Αὐτὸ τὸ διηγηματικὸ εἶναι σχεδὸν σύγχρονον μὲ τὸ ἄθυμα, διὰ τὸ ὁποῖον ἓνας συγγραφεὺς τῆς Γαλλίας, ὁ Ἀλφόνσος Δωδὲ ἂν καλῶς ἐνθυμοῦμαι, εἶπεν, ὅτι θὰ τὸ ὑπέγραφε πολὺ εὐχαρίστως, μὲ τὴν βεβαιότητα, ὅτι μὲ τὸ διηγηματικὸ ἐκεῖνο, θ' ἀριθμοῦσε μιὰν ἐπιτυχίαν ἀκόμη.

Ὁ Διδάσκαλος ψυχραραγεῖ· ὁ Διδάσκαλος θ' ἀποθάνῃ. Περὶ τὴν κλίνην ἐκείνην τοῦ θανάτου, ἐννεύκοντα περιπέττανται ἔτη, μεστὰ ἀγώνων καὶ ἀναμνήσεων.

Ὁλισθαίνον διὰ τοῦ παραθύρου τὸ γαλακτώδες φῶς τῆς πρωίας, θωπεύει τὴν πολιὰν μορφήν τοῦ πρεσβύτου. Μόλις διαγράφεται τὸ κάτισχνόν του

σῶμα ὑπὸ τὰ σκεπάσματα, ἀπολλύμενον ἐν τῷ μέσῳ τῆς εὐρείας κλίνης, μεταξὺ τῶν ὑπερμεγέθων προσκεφαλαίων. Σιγηλὸς εἶναι ὁ κοιτῶν. Πρὸ τῆς παλαιᾶς εἰκόνας τῆς Θεοτόκου, μιὰ κωνδύλα κωνὴ διαχέει ὄχραν καὶ πένθιμον λάμψιν. Πλὴν ἐφ' ὅλων δεσπόζει ἐν γλυκῷ, ἐν ἀγγελικῶν μειδίματι, ἀνήσυχον, τρεμοσβύνον ὡς ἄστρον, ἐπὶ τῶν χειλέων τοῦ ἑτοιμοθανάτου.

Ποίαν ἄρα γε ἐλπίδα ἐγκλείει τὸ μειδίμα τοῦτο; Ἴδου τοῦ γέροντος παλαιμάχου τῆς ζωῆς ὅλοι οἱ πόθοι ἐκπληρωμένοι. Ὁ ἱερεὺς πρὸ μικροῦ εὗρε τὴν συνείδησίν του διαυγῆ καὶ καθαρὰν, ὡς τὰ κρυτάλινα δίσπρα, τὰ ὁποῖα συνείθιζε νὰ φορῇ τόσῳ συμπαθῶς. Ἡ θρησκεία, ὡς μήτηρ τὸ μάλλον ἀγαπημένον αὐτῆς τέκνον, τὸν ἐσαύασεν ἤδη μὲ τὰς ἰσχυρὰς καὶ παρηγόρους αὐτῆς πτέρυγας... Ἡ γηραιὰ σύζυγός του, πλήρης ἀγάπης τρυφερᾶς, περιφέρει μετ' ἀγωνίας ἐντὸς τοῦ κοιτῶνος ἓνα λευκὸν κεκρόφαλον καὶ μιὰν μαύρον λύπην. Μετὰ τὸν θάνατόν του, εἰς καμμιάν ἡμέραν τῶν ἐξήκοντα ἔτων τοῦ συζυγικοῦ τῶν βίου, δὲν θὰ εὗρῃ ἡ χήρα μιὰν κἂν ἀνάνησιν πικρὰν... Ὁ υἱὸς του, ὁ τόσῳ καλὸς, ὑπὸ τὸ παράδειγμα τοῦ ἀζήθους, προηγήθη αὐτοῦ εἰς τὸν οὐρανόν, καὶ ἰδοὺ ὅτι τώρα θὰ τὸν ἐπανεβλεπεν ἀφῆκεν ὁμῶς ἐπὶ τῆς γῆς μιὰν σύζυγον, τὴν νύμφην του, τῆς ὁποίας τὰ δάκρυα, παρὰ τὴν κλίνην καθημένης

ἐν ἀρώγῃ λυπή, ἤστραπτον πολυτιμώτερα ἀδαμάντων... Οἱ ἐγγονοὶ του, οἱ νέοι καὶ εὐέλπιδες τῆς οἰκογενείας βλαστοί, πρὸ μικροῦ προσήλθον καὶ κατασπάσθησαν τὰς χεῖράς του, ἐδέθησε δὲ νάπαχθῶσι διὰ τῆς βίας ἔξω, μακρὰν, ἐνὰ μὴ διαταράττωσι τὸν γέροντα οἱ γαστροὶ ὀλοφυρμοὶ των... Ἡ μικρὰ πόλις, διαρκούσης τῆς ἀσθενείας του, πολλὰχὼς ἐξεδήλωσε τὴν πρὸς τὸν διδάσκαλόν της, τὸν πνευματικὸν πατέρα των τέκνων της, λατρείαν. Τὸ δελτίον τῆς υγείας του, τὸ ὁποῖον ἐδημοσίευσεν ἡ ἐφημερίς, διέτρεχον μετ' ἀγωνίας καὶ ὑγρῶν ὀφθαλμῶν οἱ τόσοι παλαιοὶ μαθηταί... Εἰρηνικὴ καὶ εὐσχιόφυλλος ἀναδενδρὰς, καλύπτουσα ὡς πρᾶσινον περαπέτασμα τὸ περὶ τὸν ἄκρον, ἀπαιθρύνει τὰς ἀκτῖνας τοῦ ὀλοῦ ἐνδυναμούμενου φωτός, καὶ βυθίζει εἰς ἡμίφως τὸ ἄδυτον τοῦ κοιτώνοσ ἐκείνου, ἀγίου ὡσεὶ ναοῦ. Καὶ περὶ τὴν κλίνην ἐκείνην τοῦ θανάτου ἐνενήκοντα περιέπτανται ἔτη, μεστὰ ἀγῶνων καὶ ἀναμνήσεων.

Ἄλλὰ τὸ μειδίαμα ἐκεῖνο ἐκφράζει ἀνησυχίαν, προσδοκίαν τινὰ ἀγωνιώδη, μίαν ἐλπίδα γλυκεῖαν, μυστικὴν, ἀβεβαίαν, ὡς ἐὰν ἐπαπειλεῖτο ἡ διάψευσις της. Τί θέλει λοιπόν, ἀκόμη ὁ Διδάσκαλος, τί περιμένει, τί φοβεῖται, τί ἐλπίζει; "Ἄς ἀνοίξῃ τὸ στόμα του τὸ ὠχρὸν καὶ ἄς ἀκουσθῇ ἡ βραχνὴ του φωνή." Ἄς διατάξῃ! ὅλοι οἱ οἰκεῖοί του, ὅλοι οἱ φίλοι του, ἡ πόλις ὀλόκληρος, εἰναι ἑτοιμοὶ νὰ τὸν ὑπακούσωσιν.

"Ἄ! ὄχι! ὅ,τι ζητεῖ ὁ Διδάσκαλος, καμμιά ἀνθρώπινη δύναμις δὲν ἔμπορει νὰ τῷ παράσῃ τὸν κίνδυνον, ὅστις ἀπειλεῖ νὰ πικρᾶν τὴν τελευταίαν του στιγμὴν, κανεὶς, οὔτε ὅλησ τῆς ζωῆσ του ἡ εὐτυχία, δὲν δύναται ν'ἀποτρέψῃ. Διότι ἡ ἀγάπη, ἡ τρυφερά ἐνθύμησις, ἡ ἀδιαφορία, ἡ ἀχαριστία εἰναι πρᾶγματα ἀνεξάρτητα τῆς θελήσεωσ των ἀνθρώπων, καὶ ἐνὸσ ἐκάστου, καὶ ὄλων ὁμοῦ..."

Καὶ εἶχεν ἐν τούτοις τὴν ἀξίωσιν ὁ γέρον Διδάσκαλος νὰ τὸν ἀγαπᾶ ἐκεῖνος, ὁ τελευταῖός του μαθητής! Ἡσθάνετο πρὸς αὐτόν, γεροντικὴν τινα ἀδυναμίαν, καὶ κρῖμα νὰ μὴ τῷ τὴν φανερώσῃ ποτέ! Τὸ ἤξευρε, τὸ προησθάνετο, ὅτι αὐτὸσ ἦτο ὁ τελευταῖός του μαθητής, ὁ τελευταῖός νοῦσ, ἐφ' οὔ συνεκέντρον τὰς ὑστάτας ἀκτῖνας τοῦ ἐτοιμοσθέστου φωτός του... Καὶ νὰ μὴ τὸν ἀγαπήσῃ! Κατὰ τὸ διάστημα τῆς ἀσθενείας του νὰ μὴν ἔλθῃ ὁ ἀχαριστοσ νὰ τὸν ἴδῃ! "Ἄ, καὶ τὴν θάπέθνησκεν ἄνευ τοῦ εὐγνωμόνοσ φίλήματοσ καὶ τοῦ θακρούσ τοῦ τελευταίου του μαθητοῦ!... "Ἐπταεὶν ἀρὰ γε αὐτόσ ἡ ἐκεῖνοσ; ἡ ἀχαριστία τοῦ μαθητοῦ, ἡ ἡ ἀνικανότησ τοῦ διδασκάλοσ; "Ἄ, τί λυπηρόν! αὐτόσ, ὁ ἐν τῷ μακρῷ του σταδίῳ διαπαιδαγωγήσεασ γενεάς, νὰ μείνῃ ἀίφνης ἀσθενής, ἀοπλοσ, ἀνίσχυροσ, νὰ ἐμπνεύσῃ, ὡσ ἄλλοτε, μετὰ τῆσ ὑγιούσ παιδείασ τὴν ἀγάπην καὶ τὴν ἀρετήν!... Ἄλλὰ μὴ εἶχεν ἀδικον; μὴ θά ἤρχετο σήμερον; Ἐφαίνετο νέοσ ἀγαθῶν αἰσθημάτων. Δὲν ἦτο δύσκολον νὰ τὸν ἠγάπα... Καὶ ὅλα αὐτὰ, — χωρὶς νὰ βυλίησῃ διόλου ὁ Διδάσκαλοσ, —

ἐξεφράζε τὸ μειδίαμα του ἐκεῖνο τὸ ἀνήσυχον καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ του οἱ ὀλανοῖκοι, οἱ στρεφόμενοι συχνὰ πρὸσ τὴν θύραν εἰσ τὸν ἐλάχιστον κρότον, χωρὶς νὰ κινῆται ἡ κεφαλή..."

Παρήλθον ὀλίγη ὥρα καὶ ἰδοῦ ἀνοίγεται ἡ θύρα. Ἐκτοπιζέται ἡ αὐλαία. Εἰσ νεανίας ἐμφανίζεται, προβαίνει ἀφορητῆ καὶ πλησιάζει τὴν κλίνην. Εἰναι ἐκεῖνοσ. Ἐπὶ τοῦ εὐγενοῦσ του προσώπου διαχεῖται ἡ ὠχρότησ καὶ ἡ συγκίνησις. Τὸ μέτωπόν του ἀποστίλβει ἐξ ἰδρωτόσ καὶ αἱ ὀλόξανθαι τρίχεσ του φαίνονται ὡσεὶ φρικιώσαι. Ἡ ἐνδυναμία του ἀτημέλητοσ ὡσ ταξιδιωτοῦ, καὶ τὰ χυθρά του ὑποδήματα εἰναι ἐσκονισμένα. Οἱ ὕγροι ὀφθαλμοὶ του ρίπτουσιν ἐκτόσ τοῦ θαλάμου τὴν γαλανὴν των μαρμαρυγήν. Ὁ γέρον τὸν εἶδεν. Εἰσ τὴν εἰσοδόν του, τὸν ἐκλόμισεν εἰσ παλμόσ χαρᾶσ, τῆσ τελευταίασ βεβαίωσ ἐν τῇ ζωῇ του. Ἄλλ' ἀπέσθεσε τὸ μειδίαμα ἐκ των χειλέων του, καὶ ἔτεινε πρὸσ τὸν νεανίαν τὴν λυπόσκαρον χεῖρα μετ' ἀξιοπροποῦσ σοβαρότητοσ, ὡσ τὸν ἀπεχαιρέτιζεν ἄλλοτε μετὰ τὸ μάθημα... Ὁ τελευταῖόσ μαθητής ἐγονυπέτησε λυζῶν καὶ κατέβρεξε τὴν χεῖρα τοῦ θνήσκοντοσ διδασκάλοσ με δάκρυα καὶ με φίλήματα. "Ἐχε τὴν εὐχὴν μου, παιδί μου, ἔχε τὴν εὐχὴν μου, ὁ Θεὸσ νὰ μὴ λησμονήσῃ ποτέ τὴν χαρὰν ποῦ μοῦ...". Ἡ τελευταία λέξις δὲν ἠκούσθη! τὸσον ἀσθενής ἦτο ἡ φωνὴ τοῦ διδασκάλοσ. Καὶ ἀπέσχε τὴν χεῖρα του καὶ ἀπέστρεψε πρὸσ τὸν τοῖχον τὸ πρόσωπον, διὰ νὰποκρύψῃ τὴν συγκίνησίν του. Τὴν μάλιστα θάπέθνησκεν ἡσυχασ, ὡσ πτηνόν. Τὸ αἰκοδόμημα τῆσ ἐπὶ γῆσ εὐτυχίας του ἐπεστεγάσθη.

Ὁ τελευταῖός του μαθητής τὸν ἐνθυμείτο, τὸν ἠγάπα... Αὐτὸ ἐξήτει νὰ ἴδῃ, καὶ τίποτε περισσότερον. Ὁ ἀληθὴσ διδασκαλοσ μένει διδασκαλοσ μέχρι τῆσ ἐσχάτησ του πνοῆσ. Αὐτὴ μόνον τὸν παρηγόρει καὶ τὸν ἱκανοποιεῖ ἡ εὐτυχία! ὅτι ποτέ δὲν ἐσδέσθη τὸ φῶσ του καὶ ὅτι ἐδυνήθησαν αἱ τελευταῖαί του ἀκτῖνεσ νὰ θερμάνωσιν ὅπωσ καὶ αἱ πρώται.

"Ἄ, ἦτο εὐτυχής, πολὺ εὐτυχής. Δόξα σοι ὁ Θεὸσ..."

Ὁ Διδάσκαλοσ ἀποθνήσκει: ὁ Διδάσκαλοσ ἀπέθνηκεν! Ἀπὸ τῆσ κλίνησ ἐκείνησ τοῦ θανάτου, ἀπέπησαν, τὸ ἐν κατόπιν τοῦ ἄλλοσ, ἐνενήκοντα ἔτη, μεστὰ ἀγῶνων καὶ ἀναμνήσεων..."

ΓΡ. ΞΕΝΟΦΥΛΟσ.

ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

Η ΔΥΣΤΡΑΧΙΣΜΕΝΗ

(Ἴδε σελ. 116)

— Καυμένη καὶ σὺ, ἤλεγεν ἡ μιὰ τῆσ ἄλλησ, ἔχει τὸ σπίτι της συγκυρισμένο, γιατί ἔχει τὴ τζέπη της γιομάτη.

Σὰν νὰ λέμε: γιὰ νὰναι μιὰ καλὴ νοικοκυρά καὶ

τακτικὴ πρέπει νὰ ἔχῃ νὰ ξοδέθῃ κανένα σακκὶ λίρες. Γιὰ νὰ φαίνεται τὸ σπίτι της παστρικό, πρέπει νὰ κρεμάσῃ στοὺσ τοίχοσ φλωριά, καὶ ἄς ἀφήνῃ μιὰ ἐβδομάδα ἀσκούπιστο καὶ σκουτιὰ ριγμένα ἀπ' ἐδῶ καὶ ἀπ' ἐκεῖ. Γιὰ νὰ γίνεταί τὸ ψῶμί της καλὸ πρέπει νὰ ρίχνῃ λίρεσ στοὺ ζουμάρι. Γιὰ ἰδέσ μυαλὰ καὶ γνώση!

"Ὅπωσ ἦταν ἡ μακαρίτισσα ἡ Δήμενα ἡ χρυσογύναικα ἐκείνη, ἀπαράλλαχτη γίνηκε καὶ ἡ θυγατέρα της ἡ Θανάσσενα. Καλὰ τὸ λέει καὶ ὁ μῦθοσ ἀπὸσ τὸ μῆλο ἀπ' κάτω ἀπ' τὴ κηλιά θὰ πέσῃ. Σ' ὅλα τῆσ ὁμοιάζε.

Χαίρουσσαν ποῦ ἐμπαινεσ στοὺ σπίτι της, γιατί λαμποκοποῦσε καὶ μοσκοβολοῦσε ἀπ' τὴν πάστρα καὶ ἀπ' τὴν τᾶξη ποῦ εἶχε σ' ὅλα της τὰ πρᾶγματα. Καὶ γάλα νᾶχυνεσ τὸ μᾶζωνεσ. Κρίνα τᾶξε τὸ σπίτι της καὶ τί δὲν εἶχε; καὶ πουλιοῦ γάλα νὰ γύρευεσ ἤθελεσ.

Ἐκεῖνοι πῶρχουνταν ἀπὸ τὰ ξένα ὅλο με τὸ ὄνομα τῆσ Θανάσσενασ εἶχαν νὰ κάμουν, καὶ ὅπου πῆγαιναν σ' τὰ σπήτια γιὰ ἀχρόνοσ πολλοῦσα σὲ καμμιά γιορτῆ, ὅλο παίνιουσ γι' ἀφτὴν ἤλεγαν.

— Μωρ' τί χρυσογύναικα ποῦ εἶν' ἐκεῖν' ἡ Θανάσσενα! καλὸτυχασ ὁ ἀντρασ ποῦ τὴν ἔχει, ἀκουα νὰ λῆ μιὰ βραδυὰ στὴ γυναικα του ὁ γειτόνάσ μου ὁ Γιάννησ ὁ Καλοκαίρησ.

— Καλὸτυχε καὶ σὺ, ἀπάντησε ἐκείνη, καὶ τί δὲν κάμουν οἱ κιτρινομάτεσ;

— Θέλεις καὶ νὰ κρίνῃσ μπροστά μου καὶ νὰ μοῦ πῆσ γιὰ δικαιολόγηση πὼσ ξοδεύει πλειότερα ἀπὸ τ' ἐμένα; Οὔτε τὰ μισὰ ἀπὸ ὅσα ἀραδιάζεσ ἐσὺ δὲν ξοδέθει ἐκείνη, καὶ οὔτε ντουβάρια τρανύτερα ἔχει στοὺ σπίτι της, οὔτε πόρτεσ καὶ παραθύρια μογιατισμένα, μόνε ἔχει νιονιὸ, ἔχει τὰ μυαλὰ τρακόσια καὶ σὺ δὲν τῆσ φτάνεις οὔτε τὸ νύχι.

— Μ' ἔφαγεσ κάθε μέρα με τὴ Θανάσσενα σου. Τέτοια βρέθηκα ἐγὼ.

— Βουδάσου γιατί θ' ἀρπάξω τὸ δακανίκα! στὴ μῦτη μοῦ τᾶφερεσ.

Ὁ Κωνσταντήσ ὁ Στρουμποῦλησ ὁ μουχτάρησ καυμὸ τᾶξε καὶ ὀλημέρα τᾶλεγε ποῦ δὲν μποροῦσε νὰ φιλέψῃ κανέναν ξένο, ἀπὸ τοὺσ τρανοὺσ πῶρχουνταν στοὺ χωριὸ, γιατί δὲν ἐπιαναν τόσοσ τὰ χέρια τῆσ γυναίκιασ του ἀπὸ νοικοκυριὸ. Γιὰ ταῦτο ὁ Δεσπότησ, ὁ μουλαζήμησ, οἱ δεκατιστάδεσ καὶ ὅλοι οἱ τρανοὶ πῶρχουνταν στοὺ χωριὸ, κόνεθον στῆσ Θανάσσενασ ποῦ ἤξερε ἀπὸ κόσμο καὶ μποροῦσε καὶ βασιλῆα νὰ καυτέρησῃ.

Καὶ μῆνα τῆσ ἔπεφτε τίποτε ἀπὸ τὸ χέρι; Ὅλα τᾶξερε καὶ ὅλα τὰ μορφόφαινε. Τὸ ψῶμί πᾶθγαζε ἡ Θανάσσενα τοῦ Κλαδᾶ, δὲν τᾶθγαζε ἄλλη στοὺ χωριὸ. Ὁ Παπαδασίλησ, ὄντασ ἀπολνοῦσε ἡ Ἐκκλησια καὶ ἔθγανε καὶ καθοῦνταν στοὺ χαγιάτι, ὅλο με τὴ λειτουργιὰ τῆσ Θανάσσενασ εἶχε νὰ κάμῃ. Καὶ μόνον στοὺ ψῶμί δὲν εἶχε συντρόφισσα; Καὶ στὴ

ρῶκα καὶ στοὺ ἀργαλειὸ καὶ στοὺ λανᾶρι καὶ σὲ κάθε ἄλλη δουλειά.

Οἱ γειτόνισσὲσ της, ὄντασ τύχαινε νᾶχουν καμμιά δύσκολη δουλειά, ὅλεσ ἔτρεχαν καὶ γύρεθον ὁρμήνεια ἀπ' αὐτήν. Τότε μόνον τῆσ ἔκαμναν τὸ φίλο. Κ' ἡ καυμένη ἡ Θανάσσενα σᾶχι σὲ καμμιά δὲν ἤλεγε. Πῆγαινε πάντοτεσ πρόθυμα νὰ τοὺσ διαλέξῃ μαλλιὰ, νὰ τοὺσ δείξῃ στοὺ ἴδιασμα, στοὺ τυλιγμα, στοὺ ἀναβόδισμα, στοὺ ἀργαλειὸ, στοὺ βᾶψιμο καὶ σ' ὅλα. Τῆσ ὁρμήνευε ὅλεσ σὰν ἀδερφᾶδεσ καὶ ἀφτῆσ ἀπὸ τὴ ζήλεια δὲν ἔθαναν τίποτεσ στοὺ κεφάλι τοὺσ. Ἀφτὴ ἡ δυστυχισμένη τοὺσ ἤλεγε τὸ καλὸ καὶ αὐτέσ τὴν ὠχτρέθουνταν.

Τὴν ὠχτρέθουνταν γιατί ἦταν σ' ὅλα ποῦ δὲν εἶχε συντρόφισσα στοὺ χωριὸ, τὴν ὠχτρέθουνταν καὶ γιατί εἶχε καλὴ ψυχή καὶ τοὺσ ἔκρενε πάντοτεσ ἄκακα καὶ δίκια λόγια καὶ ἄς ἤξερε πὼσ ὅλεσ τῆσ ἤθελαν τὸ κακό.

Ἔτσι εἰναι ὁ ζηλιάρησ καὶ ὁ κακόσ ὁ ἀνθρώποσ ὅσο γλέπει μιὰ, μιὰ τῆσ χάρεσ τοῦ καλοῦ, ἄλλο τόσο φουσκᾶνει ἀπὸ ζήλεια καὶ κακία, καὶ δὲν τὸν πέρνει ὕπνοσ, καὶ τότε μπορεῖ νὰ κάμῃ καὶ κακό.

Φαντασθῆτε κακία ἀπὸ κόσμο νὰ πηγαῖνον γυρεῖοντασ ν' ἀνταμόνον τὴν Θύμιενὰ τὴν Τσοκαροῦ γιὰ νὰ μαθῖνον τί κάμνει καὶ πὼσ περνᾶει ἡ Κλαδίνα τὰχα πὼσ τῆσ ἤθελαν τὸ καλό.

— Καὶ τί με ρωτᾶτε, τοὺσ ἀπαντοῦσε, κάθε μέρα τί κάμει καὶ τί γένετα; Ἀφτὴ οὔτε τσοφλίκα ἔχει οὔτε βιλαέτια ὀρίζει. Δὲν τὴν ἀφήνετε στὴ φτώχεια της καὶ στὴ πίκρα της;

Κ' ἐκεῖνεσ μ' ἕνα στόμα:

— Ἐ καὶ σὺ! ὅλο ἄλλοιῶσ τὰ παίρνεις τὰ λόγια. Δὲν τὴ σκοτώσαμε ποῦ ρωτοῦμε, οὔτε τῆσ κλέψαμε τῆσ λίρεσ.

Ρωτοῦσαν πάντοτεσ τὴν Τσοκαροῦ, γιατί ἦταν ἀγνηπῆμενη πολὺ με τὴν Κλαδίνα, καὶ αὐτὴ μόνον ἤλεγε ὅζω καλὸ λόγο. Ἦταν ἀκακα καὶ ἀθῶα γυναίκα: οὔτε τὸ νερὸ τῆσ κόττασ δὲ θόλωνε. Γι' αὐτὸ καὶ ἡ Θανάσσενα τὴν εἶχε σὰν ἀδερφῆ της, καὶ ὅτι καυμὸν εἶχε σ' αὐτήν μόνον τὸν ἤλεγε.

Ἡ καυμένη ἡ Θύμιενὰ λυποῦνταν καὶ εἶχε μεγάλη στενοχώρια ποῦ δὲν εἶχε τὸν τρόπο νὰ τὴ βοηθήσῃ σ' αὐτὴ τὴν δύστυχη περίσταση. Τί νὰ σοῦ κάμῃ; Φτωχὴ, πεντάφτωχη με τρία κορίτσια νταρνᾶνεσ ὡσ ἐκεῖ πάνω καὶ με τὸν ἀντρα της παρμένον ἀπὸ τὴ μέση καὶ κάτω καὶ κοιτάμενον μέρα νύχτα.

Καὶ ὅλοι αὐτοὶ οἱ πέντε νοματέοι καύτεροῦσαν ἀπὸ ἕνα παιδί δεκάξῃ χρονῶν, ποῦχαν στὴν ζενητεία. Τί νὰ τοὺσ ἔκαμνε καὶ αὐτὸ με δύο δραχμῆσ τὴν ἡμέρα ποῦ ἔπερνε. Ξενοδούλευαν καὶ τὰ κορίτσια σ' ἀμπελοχώρφα, ζενογένεθε καὶ ζενογύφαινε καὶ ἡ Θύμιενὰ, ἀμὰ ἡ ἀρκοῦδα με μερμηγκία δὲν χορταίνετο λέει ὁ μῦθοσ.

Έτσι γίνεται καμιά φορά. «Όπου ιδής κινά κκαό νά περιμένης κι' άλλο», λέει ο μύθος.

Δυστυχισμένη κι' άτυχη Θανάσενα, πού έπρεπε ο τόπος όπου στέλουσιν, πώς κατήντησες!

IV

Κοντά στο γιώμα κάποιος άνοιξε την πόρτα κι' ανέβαινε στη σκάλα, σαν ναταν του σπιτιού άνθραπος, κι' άναστικώθηκε και καλύτερουσε άνυπόμονα και με χίλιες δυο ιδέες.

Ήταν η Τσοκαρού, κι' άμα την αντίκρυσε της φάνηκε πώς είδε την Παναγιά.

— Έλα Θύμιενά μου, έλα αδερφούλα μου. Τώρα με συλλογίστηκες από τόσες μέρες; Μ' άρθηκες να σβύσω εδω μοναχή μου; Και τά μάτια της πνίχτηκαν στα δάκρυα.

— Τι έχεις μπρέ και κοιτςαι στο στρώμα; Καλημέρα σου.

— Κακή και ψυχρή μέρα, πέ μου, όχι καλημέρα μου.

— Γιατί;

— Και τί καλό έχω;

— Έμ... Τι να κάμωμε; Χρειάζεται ύπομονή, κι' ο Θεός δέ χάνει κανέναν.

— Να που αποφάσισε να χάση έμένα και το παιδί μου.

— Μη λές έτσι και κολάζεσαι, γιατί είσαι μισόκαιρη γυναίκα.

— Η ανάγκη με κάμει κι' άς με χωρέση ο Θεός.

— Δεν μπορεί και το παιδί;

— Ίδές το.

— Μπά! άφτό κκίει φωτιά.

— Μήνα εγώ είμαι καλύτερα;

— Τι έχεις, πού σε πονεί;

— Και τί δεν έχω; Όλα τά κκαά και τά μαύρα τάχω.

— Άπό πότε είστε άρρωστοι; πού κρωσεταιν;

— Μη τά ρωτάς. Τώρα ιδέ τί θά μάς κάμης.

— Τι θέλεις να σου κάμω;

— Πάρε μου πρώτα λίγο νερό.

Δέν πρόφτακε η φτωχή η Θύμιενα ναφήση τάγγειά, πού γύρισε από το πηγάδι, και το μικρότερό της το κορίτσι ήθε και της ρώναζε άπ' όζω από την πόρτα σαν να ήταν φοβισμένο.

— Μάννα! Μάννα!

— Τι θέλεις, Ρίνα;

— Έλα γλήγορα στο σπίτι γιατί είν' ανάγκη.

— Γιατί ποιός με θέλει;

— Ό μουχτάρης, έλα εσύ.

Η δυστυχισμένη η Θανάσενα άμα άκουσε πώς το κορίτσι γύρευε τη Θύμιενα, καταπικρώθηκε γιατί χωρίς να προφτάκη να ιδη τη φιλενάδα της την έκραξαν στο σπίτι, κι' η πεντάφτωχη η Θύμιενα δέ μπορούσε να κάμη διαφορετικά.

(Άκολουθεί).

ΕΙΚΟΝΕΣ

Η ΖΩΗ

Στην πηγή του ποταμιού, εκεί πού χύνεται από το ψηλό, το καταχνησμένο βουνό, τ' άφορισμένο το δροσερό νερό, τρελλό κι' άβόσταχτο, χωρίς τά γνωρίζη πού τρέχει, στέκεται άνάμεσα από μυρωδάτα λουλούδια και δροσερούς άνθούς, μια ξανθομαλλούσα, γαλανομάτα κόρη, με το χαμόγελο στο στόμα, με την ούράνια εκείνη γαλήνη στο πρόσωπο πού συναντάται μόνο στες άθωες, τες ευαίσθητες καρδιές και με διαμυρνωμένο χτένι, με χτένι μαγικό της δόλιας ομορφιάς χτενίζει τά ξεπλεγα ξανθά μαλλιά της, πού χρυσοκυματίζουν στο στήθος και στα βόδαλά μάγουλά της, σαν τις λεπτές, τις χρυσομένεες άχτιδες στη διαμυρνωμένα δροσιά των άνθων του κάμπου.

Το άβόσταχτο το τρεχούμενο νερό στο γρήγορο πέρασμά του παίρνει με πόθο την εικόνα της και με χάρη και ζήλια την κρατεί στο καθαρό, στο δειλό χρώμα του.

Η γεμάτη νιάτα κόρη στην ομορφιά είναι άγγελος και παρθένα, στην καρδιά περιστερά κι' αγάπη. Όλα τά χαρίσματα πού έσκόρπισε ο Θεός στη φύση έχει αυτή επάνω της.

Την κρίζουν χαρά και γέλοιο, αγάπη και καλωσύνη, ζωή και νιάτα, εγώ θέλω κι' αγάπώ να την λέγω πρώτη ζωή.

Κάτω στο βάθος του ποταμιού, εκεί πού χύνεται στο χάος το νερό, πού θάφτεται και χάνεται, εκεί πού ο καταράχτης του νερού όλα σέρνει, βουρκώνει και σκεπάζει, σε μοναχικό και έρημο τόπο τριγυρισμένο από άγρια φαρμακερά άγκάθια, όλο πόνο, κι' από ψηλά, ψηλά φυτά, στέκεται κρυμμένη, με σβυμένη ματιά, με κατάλευκα σαν χιόνι μαλλιά, με ύψη πολύπαθη και τυραγμισμένη, με χείλια άδύνατα και χλωμά, μια άσχημη γριά, φάντασμα της νύχτας, γεμάτη πάθια και καύμους, χωρίς σκέψη και δύναμη, ανίσθητη ζωή.

Τριγυρισμένη από τάγρια άγκάθια, τά φαρμακερά τ' άγκάθια λουλούδια, θέλει να κινηθή μα δεν μπορεί, δεν έχει δύναμη, όλα χάνονται άπ' έμπρός της, σαν όνειρο σαν καπνός.

Την κρίζουν πάθια και βάσανα, πίκρες και καύμοι, λύπες, συφορές, γεράματα, εγώ την κρίζω ανάίσθητη ζωή.

Ο ΚΟΣΜΟΣ

Με μουρμουρητό πότε σιγαλό και πότε ανήμερο τρέχει άπ' τη πηγή τ' άφορισμένο νερό μες το ποτάμι και θολό παραδαρμένο χύνεται έλεύθερο στην άχρη-

ταγη θάλασσα, στην άπειρη θάλασσα, πού ότι βρή άρπάζει με ζήλια και πόθο στον άπειρο κόσμο της, ως πού να το βγάλη πάλι στ' άερογαλι, στο ποθητό άερογαλι, πού στην πολύξερη και πολύπαθη άγκαλιά του δέχεται μέρα και νύχτα ότι έβασάνισε κι' επάιδεψε η άχώριστη συντροφιά του και με χάρη το κρατεί στον άρμο και τά γαλίκια, όπου κει μ' αγάπη μάννας το νανουρίζει γλυκά, γλυκά με το φλοίσβισμα από το κύμα και με την πνοή του δροσερού και θαλασσομουρισμένου άέρα.

Γενιέται το νερό άπ' την πηγή και κάμνει το ποτάμι και το ποτάμι τρεχούμενο κι' άβόσταχτο τρέχει άνάμεσα από τες ύχτες πού είναι καταστόλιστες από κάθε λογής φυτά και χύνεται στο χάος άφορισμένο και θολό, άδιάφορο και σκληρό, σέρνοντας με τά δόλια κύματά του ότι άνθό και λουλούδι βρή στο γρήγορο πέρασμά του. Και σέρνει το άγριο άγκάθι, το λευκό κρίνο, τ' άγγελωτό βάτο, το μυρωδάτο γιούλι βαθιά, βαθιά στον βουρκωμένο κόσμο του, χωρίς να ξέρη κι' αυτό στη λύσσα του πως το φαρμακερό άγκάθι πληγώνει το λευκό κι' άθώο κρίνο, πως η τσουνιδικά φιλεί τά βόδα, ο βάτος σέρνει το μυρωδάτο γιούλι, μαζί με φύλλα του καλαμιώνα, με ρίζες, κλώνους, φυτά, άνθούς, πού όλα, όλα ένωμένα παλαίθουν, σέρνοντας, φιλιώντας στο χάος και στην άβυσσο πού ρίχτηκαν σκληρά.

ΗΛΙΑΣ ΣΤΑΥΡΟΥ.

H. ARDEL

ΚΑΡΔΙΑ ΣΚΕΠΤΙΚΙΣΤΟΥ

(Ίδε σελ. 112).

— Έπειδή έπρεπε, είπεν άθηνώς, και το κύμα των σκληρών άναμνήσεων άνέβηκεν εις την κεφαλήν της έξαφνικά μ' ακατάσχετον δύναμιν, διαλύον την μυχίαν διαβατικήν χαράν πού την έπλημμύρησεν εις την θέαν του Ροβέρτου. Την ήμέραν πού σάς έδωκα την ύπόσχεσιν εκείνην, ένόμιζα ότι είχα το δικαίωμα. Άλλά το ίδιον βράδυ, ένώ είσθε σεις μακράν εις την Γενεύην, έμαθα ότι δεν ήτο δυνατόν να γίνω σύζυγός σας... ότι ύπήρχεν ισχυρός λόγος όστις δεν το επέτρεπεν.

— Και δεν ήθελήσατε κιν να μάθω αυτόν τον λόγον!... Διατί, Λίλιαν, να μη μ' έρωτήσατε τί έσκεπτόμην και εγώ περί του προσκόμματος, το όποιον ύπαινίττεσθε;

— Ήτο άδύνατον, είπε μετά πάθους.

— Και δι' αυτό λοιπόν μου έγράψατε τά σκληρά εκείνα πράγματα και ήθελήσατε να με κάμειτε να άμφιβάλλω δι' ύμας. Διατί να άδικείτε κατ' αυτόν τον τρόπον τον έαυτόν σας;

Τόν διέκοψεν εκείνη:

— Ω! συγχωρήσατέ με... είχα άδικούν... αλλά υπέφερα τόσα, δεν έσκεπτόμην πλέον! Είξερα μόνον ότι δεν ήτο δυνατόν να σας επανιδώ πλέον, ότι έπρεπε να κάμω το πέν δια να σας άποσπάσω από έμέ, δια να με λησμονήσατε, διότι έπρεπε, χωρίς άλλο έπρεπε να γίνη αυτό!...

Έκείνος έξηκολούθει πάντοτε να κρατή σφικτά τά χέρια της πού έτρεμαν μέσα εις τά δικά του.

— Λίλιαν, άπάντησέ μου, σας παρακαλώ... Έχετε λοιπόν τόσην όλίγην αγάπην δι' έμέ ώστε να παραδεχθήτε άνευ δισταγμού την ιδέαν ότι δεν θά ξαναδλεπόμεθα ίσως ποτέ;

Ήσθάνθη τοιαύτην δίψην είλικρινείας, ώστε η έκμυστήρευσις άνέβρυσεν έν της καρδιάς της, πού έπαλλεν όλόκληρος:

— Διότι χίλιες φορές μου ήτο πλέον αγαπητή η δική σας εύτυχία από την ιδικήν μου, δι' αυτό το έπήρα άπόφασιν να χωρισθώ από σας... τουλάχιστον έδοκίμασα να το παρω άπόφασιν!

Είδος μειδιάματος παραδόξως φωτεινού διήλθεν επί της σοβαρής φυσιογνωμίας του Ροβέρτου και διέστειλεν τά χαρακτηριστικά του.

— Τότε άκούσατέ μου, Λίλιαν. Μ' έρωτήσατε πρό όλίγου δικαί επανήλθα; Διότι δεν σας έδωσα πίσω τον λόγον σας εγώ, πού σας έθεώρουσιν πάντοτε ως ιδικήν μου και ήθελα να επανεύρω τον θησαυρόν μου... Μόνον...

Έσταμάτησε, έσκυψε προς αυτήν και η φωνή του έγεινε όσον είμπορούσε βαθύτερα και τρυφερώτερα, ως να έροβείτο μήπως την τρυμάξη.

— Μόνον, ότι δεν έπιθυμώ πλέον την Λίλιαν Έβανς δια σύζυγόν μου, αλλά την Λίλιαν Βένσευ...

Έπινάχθη προς τά όπίσω με κραυγήν άρρήτου οδύνης και έκρυψεν το πρόσωπόν της μέσα εις τας παλάμας της.

— Θεέ μου, γνωρίζετε!!! Ω! ποιός σας το είπε;

— Λοιπόν ένθυμίσατε ότι θά σας άφινα να έξαφανισθήτε κατ' αυτόν τον τρόπον, χωρίς να ζητήσω να μάθω την άφορμήν η οποία ήνάγκασε την Λίλιαν μου να άπαλλαγη της ύποσχέσεως πού μ' έδωκε;

— Άλλά τώρα την γνωρίζετε! διατί εύρίσκασθε λοιπόν εδω; Διατί να μη με λυπηθήτε και να έλθετε να μου ένθυμίσετε το πτωχόν μου όνειρον πού έτελείωσε; υπέφερα πολύ, δεν μπορώ πλέον.

Έκείνος την περιέβαλεν μετά βλέμματος ύψιστης τρυφερότητος:

— Πτωχό μου παιδί, έψιθύρισε.

Και άπεμάκρυνεν από το πρόσωπόν της τούς λεπτοφυείς δακτύλους πού το έσκέπαζαν.

— Λίλιαν, αγαπητό μου παιδί, ιδέτε με. Μ' έρωτάτε δικαί ήλθα να σας εύω; δεν το ξέρετε; Δεν έννοήσατε τόρα από καιρού εις ποιόν βαθμόν σας άγαπούσα; Και τόρα πού σας έχω πλησίον μου θά έχετε το θάρρος να με άπωθήσατε;

Ήσθάνετο επιβλητική την ανάγκην ν' ανταποκριθῆ εἰς τὸν ἔρωτα αὐτὸν ποῦ τῆς ἐπροσφέρετο τόσον γενναίως νὰ λησμονήσῃ πλησίον τοῦ ἀνθρώπου αὐτοῦ, ἐτοιμοῦ δι' ὅλας τὰς θυσίας, τὴν ὀδυνηρὰν δοκιμασίαν τὴν ὅποιαν διήλθε, καὶ νὰ ἐμπιστευθῆ εἰς τὴν ἀνδρικήν καὶ ἀφοσιωμένην αὐτοῦ προστάσιαν. Ἀλλὰ τὸν ἠγάπα πολὺ διὰ νὰ μὴ σκέπτεται μόνον διὰ τὸν ἑαυτὸν τῆς, μετ' ὅλην τὴν τυφλὴν ὀρμὴν ποῦ τὴν παρέφερε πρὸς τὴν δυνατὴν αὐτὴν εὐτυχίαν.

— Ναι, πρέπει νὰ σὰς ἀπωθήσω, ἐπανέλαβεν· δὲν εἰμπαρῶ νὰ γίνω σύζυγός σας... Δὲν εἰμπαρῶ νὰ σὰς προσφέρω ὄνομα ἀτιμασμένον... Δὲν θέλω ἐξαφνα νὰ διατρέχετε κίνδυνον νὰ ὑποστῆτε καμμίαν προσβολὴν ἐξ αἰτίας μου. Εἰς τὸ Παρίσι ὅλος ὁ κόσμος θὰ γνωρίσῃ, εὐθύς ὕστερα ἀπὸ λίγο τὴν σκληρὰν αὐτὴν ἱστορίαν.

Ἐσκέπασε τὸ μέτωπόν του μετ' ἰσχυρὰν χεῖρα του.

— Ὅ, τι ἔλεγε τώρα ἐκείνη, τὸ εἶχε σκεφθῆ ἤδη ἐπὶ νύκτας ὀλοκλήρους ἀπὸ τὴν ἡμέραν ὅπου ἡ Ἰσαβέλλα τοῦ ἔκαμε τὰς πρώτας ἀποκαλύψεις τῶν ὁποίων ὕστερον ἔμαθεν ὅλας τὰς λεπτομερείας ἐν Ἀγγλίᾳ. Μετ' ἰσχυρὰν σπαραγμένην καὶ ἀναποφάσιστον μετέβη εἰς τὸ Λουβάν, γνωρίζων ὅτι θὰ εὗρισκε ἐκεῖ τὴν οἰκογένειαν Λέυρτον καὶ ἀγωνιωδῶς ἀνυπόμονος ν' ἀκούσῃ, νὰ μάθῃ περὶ τῆς Λιλίαν.

Ἦτο ὑπεύθυνος ἐκείνη, ἐκείνη, τὸ λατρευμένον παιδί, διὰ τὸ ἔγκλημα τοῦ πατρὸς τῆς, τοῦ μόνου ὅστις ἀπὸ τὰς δύο οἰκογενείας, ἐκ τῶν ὁποίων κατήγγετο εἶχε ὑποπέσει εἰς οἰονδήποτε παράπτωμα;

Καὶ ὅμως εἶχε διαστάξῃ. Τὸ ἐγκρίζεν καλὰ ἡ Λιλίαν πῶς ἦτο αὐστηρὸς καὶ ἀκαμπτος εἰς τὰ ζητήματα τῆς τιμῆς καὶ μὴ ἀνεχόμενος νὰ διέλθῃ καὶ σικιὰ ἔστω ἐπὶ τῆς ὑπολήψεως τοῦ ἀνδρός. Εἶχε διαστάξῃ μετ' ὅλην τὴν ἐξέγερσιν τοῦ ἔρωτός του, μέχρι τῆς ἡμέρας καθ' ἣν ἐκ ἀφελῶν ἐκμυστηρεύσεως τῆς Ἔνιδ ἔμαθεν ὅτι ἡ Λιλίαν ὑπέφερε καὶ προσέτι ὅτι ἡ νεαρὰ κοραίς ἠγνῶει τὴν θλιβερὰν τύχην τοῦ πατρὸς τῆς. Τότε αἰφνιδίως οἱ διασταγμοὶ τῆς ἀξιοπρεπειᾶς του οἵτινες τὸν συνεκράτουν παρεσύρθησαν καὶ αὐτοὶ ὡς φύλλα ξηρὰ ὑπὸ τὴν πνοὴν τῆς θυέλλης.

Καὶ τώρα ποῦ τὴν ξανάβλεπε, καὶ τὴν εὗρισκεν πάλιν τὴν ἰδίαν πάντοτε, καὶ ὑψίστατο ἐκ νέου τὸ μάγευμα τῆς δροσερᾶς αὐτῆς νεότητος, ἠσθάνετο ὅτι καμμίαν προσβολὴν δὲν ἦτο δυνατόν νὰ φθάσῃ μέχρις αὐτοῦ ὅταν ἐκείνη, ἡ ἀγαπημένη του εὗρίσκετο πλησίον του... Δὲν εἶχεν εὐχρηθῆ, μίαν ἡμέραν ἐκεῖ εἰς τὸν πύργον Δεκερέτ, μετ' ἰσχυρὰν ἀπόλυτον τῆς ψυχῆς του εἰλικρίνειαν, νὰ κάμῃ εὐτυχισμένον καὶ μακάριον τὸ μέλλον τῆς, ὅσον τοῦλάχιστον ἠδύνατο νὰ τὸ ἐπιτρέψῃ ἀνθρώπινος δύναμις;

— Λιλίαν ἐπανάλαβε μετ' ἰσχυρὰν αὐτὴν ἀπόλυτον καὶ σοβαρὰν τρυφερότητα, δὲν πρέπει νὰ σκεπτόμεθα τὸ

παρελθόν, οὔτε τὸν δυστυχῆ ἐκείνον ὅστις ἐξιλέωσε τὰς τρέλλας του σκληρῶς, ἀλλὰ μόνον ὅλους ἐκείνους τῆς οἰκογενείας σας οἵτινες ἦσαν πράγματι ἀνεπιληπτοὶ εὐπατρίδαί, τὴν μητέρα σας τῆς ὁποίας τὸ ὄνομα εἶναι ἀκηλίδωτον... Πρέπει νὰ λησμονώμεν, ὅπως κάμνω καὶ ἐγὼ, τὴν θλιβερὰν αὐτὴν ἱστορίαν, τὴν ὅποιαν κανεὶς ἐντὸς ὀλίγου δὲν θὰ ἐνθυμῆται πλέον... Πρέπει νὰ ἔχετε ἐμπιστοσύνην εἰς ἐμὲ Λιλίαν... Σὰς ὀρκίζομαι ὅτι οὐδέποτε λέξις προσβλητικὴ δὲν θὰ μπορέσῃ νὰ φθάσῃ μέχρις ὑμῶν.

Εἶδεν ὅτι ἐμελλε νὰ οὐκλήσῃ... ἀλλ' ἐστάμάτησε εἰς ἐν κίνημα του. Δὲν ἤθελε πλέον ν' ἀκούσῃ οὐδέ λέξιν ἀρνήσεως νὰ πέσῃ ἀπὸ τὰ χεῖλη τῆς... Πέριξ τῶν ἐβασίλειον ἐξακολουθητικῶς ἡ μεγάλη ἐκείνη ἡμερία, ἡ ὅποια ἐπιτρέπει εἰς τὰς ψυχὰς νὰ συνεννοῦνται, μόλις μακρὰν ἠκούετο ἀσθενὴς ἀπήχησις κωδωνίσκων.

Τὸ φῶς ἐγίνετο γλυκύτερον καὶ ὁ ὀρίζων ἐθάμβωνεν ὅσον περισσότερο προσήγγιζεν τὸ δειλινόν. Εἰς αὐτὸ τὸ βραχὺ διάστημα σιωπῆς, ποῦ ἐπεκράτησεν μεταξύ των, διήλθεν πρὸ τοῦ νοῦ τοῦ Ροβέρτου Νωρῆ τὸ ὄραμα τῆς περασμένης ζωῆς του, τὸ κενὸν τῆς ὁποίας τόσον συχνὰ τὸν εἶχε καταβάλλῃ, αὐτὸν τὸν σκοπὸν, αὐτὴν τὴν ὑπερτάτην τροπὴν τῆς ζωῆς του, ποῦ τόσον ἐπόθει νὰ συνκνήσῃ, τὴν κατεῖχε τέλος· τοῦ ἐπετρέπετο ν' ἀρσισιωθῆ, μέχρι τῆς νομίμου θυσίας τοῦ ἀνδρικοῦ αὐτοῦ ἐγωῦσμου, εἰς τὴν εὐτυχίαν ἑνὸς προσφιλοῦς ὄντος...

— Λιλίαν, εἶπε τελευταῖον — καὶ ἡ φωνὴ του ἀντήχῃ ἱκετευτικῆ — ἔζησα ἐπὶ πολὺ ἀπομονωμένος ἔστω καὶ ἐν μέσῳ τοῦ πλήθους, περιλυπὸς μέχρι βάθους ψυχῆς, μετ' ἰσχυρὰν ἀπελπιστικὴν πεποίθησιν ὅτι, ἐξώδευκτὰς ὥρας τῆς ζωῆς μου ἀνωφελῶς... σήμερον, ἐκείνο ποῦ δὲν εἶχα καὶ τοῦ ὁποίου ἡ ἔλλειψις τόσον συχνὰ μετ' ἔκανε νὰ ὑποφέρω, μπορεῖτε νὰ μοῦ τὸ δώσετε... Εἰσθε ἡ μόνη μου χαρὰ, ὅλη μου ἡ ἐλπίδα μόνον μετ' ἔχω νὰ εἶμαι εὐτυχής... Πολὺ ἀγαπημένη μου, μὴν ἀκούετε πλέον τὴν ὑπερηφάνειάν σας. Λυπηθῆτε με, καὶ ὅπως εἰς τὸ Βεβὺ ξανακῆτε το πῶς θὰ γίνετε σύζυγός μου.

Εἶχεν ἀγωνισθῆ μετὰ θάρρους καὶ ἐπιμονῆς, ἀλλ' ἦτο πλέον νικημένη. Τὸν ἐκοίταξε καταπρόσωπον μετ' ἰσχυρὰν τῆς γεμάτα φῶς· καὶ τότε χωρὶς λέξιν, ἐρρίφθη πάλλουσα καὶ συντετριμμένη ἐπὶ τῆς καρδίας τοῦ σκεπτικιστοῦ ἐκείνου, τὴν ὅποιαν κατέστησεν ἱκανὴν ν' ἀγαπήσῃ καὶ νὰ πιστεύσῃ καὶ ἡ ὅποια ἦτο ἀπὸ τοῦδε ὀλοκλήρους πλέον ἰ δ ι κ ῆ τ ο υ.

Τ Ε Λ Ο Σ

Με βίβλιν τοὺς παίρνουν· προτιμοῦν τὸ ψῆμὶ τὸ περιφρονημένον, γιὰτὶ ἐρθασαν σ' ἐκείνη τὴν ἠθικὴν νέκρωσιν, ποῦ τίποτε πειὰ δὲν μπορεῖ νὰ τοὺς ταπεινώσῃ, νὰ τοὺς ῥίψῃ πρὸς κἀτω, νὰ τοὺς κεντρώσῃ. Τὸ πτωχοκομεῖο, ποῦ διαίρεται εἰς δεκάεξ ἡμέρας μεγάλα τμήματα, γέμισε, καὶ ὅμως ὑπάρχουν ἀκόμη δεξιά καὶ ἀριστερὰ ἐπαίται, χωρὶς νὰ λογαριάσω ἐκείνους ποῦ εἰς τὸ ἄκουσμα τοῦ πτωχοκομείου, ἐξενητεύθησαν ἀμέσως. Ἐγὼ ἀρεντικὸ μου λέγω, νὰ κτίσουν καὶ ἕνα μεγάλο φρενοκομεῖο καὶ νὰ κλείσουν μετ' ἰσχυρὰν, οἱ ὅποιοι δὲν καταλαβαίνουν πῶς εἶνε τρέλλοι. Γιὰτὶ θαρροῦν τὴν τρέλλα γνώσιν καὶ τὴ γνώσιν τρέλλα.

Ὁ θεοφοβούμενος δοῦλος σου
ΣΑΝΚΟ ΠΑΝΣΑΣ.

ΑΝΑΛΕΚΤΑ

Τελευταίως ἔκαμε στὴ Γαλλίᾳ μεγάλο κρότο τὸ περὶ ἀγνωστορίας καὶ περιφρονησεως τῶν συγγραφικῶν δικαιωμάτων.

Τὸ παιδὶ ἀξιοσημείωτο ἀπ' ὅλα, γράφει σὲ γαλλικὸ φύλλο ὁ Μωρέλ, εἶναι ἡ ἀντίστασις τῆς Ἀγγλίας καὶ τῆς Νορβηγίας διὰ νὰ παραδεχθῶν τοὺς ὅρους τῶν Γάλλων. Οἱ Νορβηγοὶ μάλιστα δὲν πῆραν μέρος εἰς τὸ συνέδριον αὐτὸ παρὰ μετ' ἰσχυρὰν τὴν πρόθεσιν νὰ σπείρουν τὰ περισσότερα ζιζάνια.

Καὶ βέβαια, ἐξακολουθεῖ νὰ λέγῃ ὁ ἴδιος, τὰ ἔθνη ποῦ δὲν ἔχουν φιλολογία καὶ δὲν ζοῦν παρὰ ἀποκλειστικῶς σχεδὸν ἀπὸ τὴν ἰδικήν μας φιλολογία δὲν ἐνώσω πῶς θὰ μπορούσαν νὰ συμφωνήσουν μαζί μας ἀφοῦ πρόκειται μόνον γιὰ τὸ δικὸν μας συμφέρον. Ἐκείνοι ποῦ σάν τὴν Γερμανία ἔχουν φιλολογίαν ἱκανὴν νὰ ζήσῃ καὶ νὰ κερτοσοφῆσῃ θὰ σπεύσουν νὰ μάς ὑποστηρίξουν διὰ νὰ τοὺς ὑποστηρίξωμεν καὶ ἡμεῖς· ὅσο γιὰ τὰ ἄλλα ἔθνη θὰ γίνεταί, ὅτι γίνονταν ὡς τώρα δηλαδὴ θὰ ἐξακολουθοῦμε νὰ τὰ προμηθεύωμε τὰ ἔργα μας.

Καὶ ὅμως ἴσως, γιὰ τὶς φτωχῆς φιλολογίαις, δὲν ἔχουν δίκαια αὐτοὶ ποῦ τόσο φωνάζουν. Ἴσως θὰ ἦτο τὸ μόνον καλὸ ποῦ μπορούσε νὰ γίνῃ στὰ τρυφερὰ καὶ ἀδύνατα φιλολογικὰ γεννήματα νὰ λείψουν ἀπ' τὴ μέση τὰνυπόφορα ζιζάνια ποῦ σπέρνομεν μόνον μας μαυτὴν μας τὴν ἀσυνδοσίαν.

Δὲν ἀρνεῖται κανεὶς, πιστεύω, πῶς πλοῦσοι καὶ φτωχοὶ φιλολογικῶς ἔχομεν ἀνάγκην καὶ μεγάλην μάλιστα ἀπὸ τὰ ξένα φῶτα. Δὲν εἶναι πειὰ δυνατὴ ἡ ἀπομόνωσις. Ἡ ἰδέα εἶναι γενικὴ, ὅλου τοῦ κόσμου καὶ δὲν χωρεῖ σὲ στενὰ ὅρια ἀπ' ἐναντίας μάλιστα πρέπει νὰ ῥιχθῆ μέσα στὸ γενικὸ χωνευτήρι τοῦ κόσμου. Ἴσως ξέρον κατὶ ἐκείνοι ποῦ προσδο-

κοῦν τόσο μεγάλο πρᾶγμα ἀπὸ τὴ γενίκευσι τῶν ἰδεῶν.

Ἀλλὰ ἐδῶ τὸ πρᾶγμα ἀλλάζει. Ρίξτε μιὰ ματιὰ στὴ δικήν μας π. χ. φιλολογία νὰ διήτε ποιά ἔργα μεταφράζονται! Τί χαμένος κόσμος ἀλλὰ καὶ τί καταστροφή! Παράγνωρίζονται τόσα ὄμορφα ἔργα πρωτότυπα δικὰ μας ποῦ ἔπρεπε ὁ μικρὸς κόσμος μας νὰ τὰ διαβάσῃ γιὰ νὰ ξέρῃ τί ἔχει διὰ τὸν Ροκαμβὼλ ἐξαφνα. Οἱ ἐφημερίδες μας, δὲν πταίουν· δημοσιεύουν ὅλο μεταφράσεις ξένων διότι δὲν κοστίζουν τίποτε καὶ τὰ δικὰ μας ἔργα σκεπάζονται κάτω ἀπὸ ἀκετὰ στρώματα σκόνης λησμονημένα.

Θὰ ἦτο λοιπὸν εὐτύχημα νὰ μὴν εἶχαμε αὐτὴν τὴν ἀσυνδοσίαν διότι τότε θὰ μπορούσαμε ν' ἀρχίσωμε πρώτα-πρώτα ἀπ' τὰ δικὰ μας διὰ νὰ διαβάσωμε ὕστερότερα μετ' ἰσχυρὰν τὸν σείρα τους καὶ τὰ δικὰ τους ἐν πρωτοτύπῳ ὅπερ κάμνομεν καὶ τώρα ἐκείνοι ποῦ εἶναι εἰς θέσιν νὰ τὰ νοιώσουν. — Καὶ θὰ διαβάζονται τὰ ἔργα μας καὶ θὰ ἐνθαρρύνονται ἐκείνοι ποῦ τὰ γράφουν οἱ καύμενοι καὶ ἔχουν τόσον ἀνάγκην ἐνθαρρύνσεως!

••

Ἐνα νόστιμο πάθημα ἔπαθε ὁ Δίκηνς:

Ἐνας δραματικὸς ποιητὴς ἔκαμε ἕνα δράμα ἀπὸ τὸ μυθιστόρημά του «Ὀλιβιὲ Τουίστ» ἀλλὰ δὲν ἐπέτυχε. Ὑστερ' ἀπὸ λίγον καιρὸ καὶ ὁ Δίκηνς φαντάσθηκε νὰ μετατρέψῃ εἰς δράμα τὸ ἴδιον μυθιστόρημά του ἀλλ' ὁ προηγουμένος τὸν ἐνήγαγε καὶ ἐκέρδισε τὴν δίκην διότι ἐκείνος εἶχε τὴν κυριότητα τοῦ τοιοῦτου δράματος.

Καὶ ὁ Δίκηνς ἀναγκάσθηκε νὰ κρύψῃ τὸ δικὸν του. Δὲν εἶνε παράδοξο;

Ἐννοεῖται τώρα δὲν μπορεῖ πειὰ νὰ συμβῆ αὐτὸ τὸ πρᾶγμα γιὰτὶ κάθε συγγραφεὺς ἔχει ἀπόλυτον ἐξουσίαν ἐπὶ τοῦ ἔργου του.

••

Τὸ ποδήλατο ἐξακολουθεῖ νὰ κάμνῃ καταπληκτικὰ προόδους. Σὲ πολλὰ μέρη τῆς Εὐρώπης τὸ μεταχειρίζονται ὅχι μόνον ὡς μέσον διασκέδασις ἀλλὰ δι' ὅλους πρακτικὸν σκοπὸν. Π. χ. οἱ δικαιοματεῖς τοῦ ταχυδρομείου, οἱ ὑπάλληλοι διαφόρων καταστημάτων ἐπιφορτισμένοι νὰ μεταφέρουν διάφορα πράγματα ποῦ ἀγοράζονται οἱ πελάται των καὶ ἄλλοι εἶναι ἐφοδιασμένοι μετ' ἰσχυρὰν ποδήλατα. Τοιοῦτοτρόπως καὶ γρηγορώτερα τελειώνουν τὴν ἐργασίαν τους καὶ ὀλιγωτέρον κουράζονται.

Τώρα ἕνα ἀγγλικὸ φύλλο ἀπαριθμεῖ τὰς προόδους ποῦ ἔκαμε τὸ ποδήλατο εἰς τοὺς ὑψηλοὺς κύκλους καὶ πρὸ πάντων εἰς τὰς εὐρωπαϊκὰς αὐλὰς:

Οἱ Αὐτοκράτορες τῆς Ρωσσίας καὶ τῆς Γερμανίας ὁ βασιλεὺς τῆς Πορτογαλλίας καὶ ὁ μικρὸς βασιλεὺς τῆς Ἰσπανίας εἶναι κατ' αὐτὸ οἱ κυριώτεροι ὁπαδοὶ

αὐτοῦ καθὼς καὶ οἱ περισσότεροὶ ἐκ τῶν μελῶν τῶν διαφόρων βασιλικῶν οικογενειῶν μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ ὅλοι οἱ βασιλόπαιδες τῆς Ἑλλάδος.

Γ. Γ. Κάρ.

ΕΞΕΔΟΘΗ

**ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΥ
ΠΑΙΔΙΚΟΝ ΘΕΑΤΡΟΝ**

Μονόλογοι, Διάλογοι καὶ Δραμάτια.

(Ἀ' ἑορτῆς Σχολείων καὶ Οἰκογενειῶν).

Τιμᾶται δραχ. 2
(Διὰ τὸ ἐξωτερικὸν φρ. γρ. 2.)

Ἀπειθουτέον: Πρὸς τὸν κ. Ν. Π. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΝ ἐκδότην καὶ διευθυντὴν τῆς «διαπλάσεως τῶν Παίδων» ὁδὸς Αἰόλου 119, εἰς Ἀθήνας.

Μικρὰ ζαχαρία.

- 16. Ποιὸ πρᾶγμα δὲν ἔρχεται στὸ τοῦ τοῦ καθενός;
- 17. Τί κάμνει τοὺς μεγάλους ἄνδρας;
- 18. Τί σὲ συγκινεῖ περισσότερο ἀπ' ὅλα;

Ἀπαντήσεις εἰς τὰς ἐρωτήσεις τοῦ 13 ἀριθμοῦ τῆς «Φιλολογικῆς Ἠχοῦς».

- 10. Ὅταν δὲν ἔχει τί νὰ πῆ ἢ δὲν μπορεῖ νὰ πῆ ἐκεῖνο τοῦ ἔχει νὰ πῆ.
- 11. Κ' οἱ δύο, ὅταν ὁ φεύγων δὲν ξέρει τί θαῖρον σὰν γυρίσῃ καὶ ὁ μένων ἂν θὰ ξαναῖσθῃ ὅ,τι ἔχασε.
- 12. Τὴν ὥραν τοῦ φαγητοῦ καὶ τοῦ ἔπρου· συνήθως ἐξ ἀνωτέρας βίας.

ΓΕΩΡΓΗΣ

- 10. Σιωπᾶ κανεῖς ὅταν κοιμᾶται.
- 11. Ὁ μένων ποιεῖ περισσότερον.
- 12. Φεύγον γρηγορώτερον αἱ ὥραι τοῦ ἔπρου.

ΑΓΓΕΛΙΚΗ.

Ἀλληλογραφία.

14. κ. Ν. Β. ἐνταῦθα. δημοσιεύομεν ὁλόκληρον τὸ γραμματάκι τοῦ κ. Α. Γ. Π. τοῦ ἑτέρου ἐκ τῶν φιλοπόνων ἐκδοτῶν τῆς «Πειρίας», χωρὶς νὰ κρύψωμεν τὴν χαρὰν μας. Βλέπει κανεῖς ἀνάμεσα εἰς τὰς γραμμὰς του, τὴν φρίκην, ἣν αἰσθάνεται ἡ μαθητευομένη νεολαία διὰ τὴν λογοκλοπίαν καὶ τὴν περιζήρησιν διὰ τὴν λογοκλοπὴν, τοῦ ὁποίου ἔπεσαν θύματα οἱ νεκροὶ ἐκδόται. Ἄλλ' ἔπεσαν καὶ θύματα τῆς καλαισθησίας των, διότι μὲ ὀιανδήποτε ὑπογραφήν ἓνα ποίημα τοῦ Βιζυηνοῦ, εἶνε πάντοτε ποίημα ἀληθινὸν, ζωντανὸν καὶ... πολὺ δρακτικὸν δι' ἓνα ἐκδότην. Μᾶς στέλλετε διὰ τὸ 17ον φυλ. τὰ βάλισμα ἢ τίποτε ἄλλο ἰδικόν σας;

«Ὁ λογοκλόπος τοῦ ποιήματος τοῦ ἀτυχοῦς ποιητοῦ

τοῦ Κόδρου καὶ τῶν Ἀπιδίων ἀδρῶν, ἀνίχαι εἰς τὴν τάξιν τῶν τυχοδιωκτῶν, ὥστε καὶ ἂν ἀκόμη ἠδύνατο τις νὰ τὴν τιμωρήσῃ ἐπὶ τῶν βίσεων τῆς παλαιᾶς περὶ λογοκλοπίας νομοθεσίας, ἀφ' οὔ ἐγράφη τὸ ποίημα πρὶν ἢ τεθῆ ἐπὶ τάπητος κἢ ὁ νέος νόμος, πάλιν θὰ εὑρίσκετο εἰς τὴν ψυχολογικὴν κατάστασιν νὰ τὸν ἐλσεινολογήσῃ κανεῖς ὄχι δι' ἄλλον λόγον, ἀλλὰ διότι ἀμέσως θὰ ἐννοήσῃ τις, ὅτι εὑρίσκεται πρὸ μιᾶς δευτέρας ἐκδόσεως τοῦ ἤρωος τοῦ Σερβάντε καὶ... τοῦ ἀφεντικοῦ τοῦ ἀφρογράφου τῆς Ἀπογευματιανῆς, ἀπὸ τῆς ἡλικίας μέχρι τοῦ βικνοῦ ἀναστήματος, τὸ ὅποτον βλέπετε εἰς τὴν δευτέραν ἐκδοσὶν τοῦ Φεῖξ καὶ εἰς μερικὰ μάλιστα Γερμανικῆς προελεύσεως τοῦ τοῖγου χαλάκι.

Θὰ εἶδατε βίβλια δι' ἑτέραν λογοκλοπίαν ἐνὸς ποιήματος τοῦ Παλαμά, ἀπὸ κάποιον δοξολογικὴν εἰς τὰ «Ὀλύμπια» τί ἔγραψεν τὴν ἄλλην ἡμέραν ὁ πικητῆρὶς τὴν ἐφημερίδα τοῦ Ρούκη Γιαννοπούλου.

Τώρα ἡ μόνη διαφορά εἶναι ὅτι, ἐκεῖνο τὸ ποίημα δὲν ἦτο δυνατόν, νὰ τὸ θυμᾶται ὁ Μπάμπης, διότι εἴχε τυπωθῆ πρὸ δέκα ἔτη καὶ ἐνῶ ἡ Χάλλη πολὺ καλὰ ἠμποροῦσε διὰ τῆς τυφλωτικῆς τοῦ Βασιλειάδου περὶ Βιζυηνοῦ μελέτης εἰς τὸ προπερσινὸν τοῦ Σκόκου ἡμερολόγιον, νὰ μᾶς βοηθήσῃ ἔστω καὶ μὲ τὰ δύο τῆς τετραστίχα γιὰ νὰ τακώσωμεν τὸν κλέπτην.

Ἄλλὰ... τί νὰ σᾶς πῶ, δὲν μπορεῖ νὰ τὰ θυμᾶται κανεῖς ὅλα καὶ ἔπειτα μὲ τὸν τρόπον τοῦ καὶ τὸ παρεῶσε, ἠδύνατο νὰ γελασθῆ καὶ αὐτὸς ὁ Βιζυηνός· ἄλλοτε ἢ «Ἠρώ» ἔγραψε κάτι τι εἰς τὴν ἀλληλογραφίαν τῆς εἰς κάποιον, τοῦ ὁποίου τὸ ψευδώνυμον μυρίζει κενοπλακιδῆς διαθήκης μὲ τὴν διαφορὰν ὅτι ἀντὶ μαθητῆριον... ἔπρεπε νὰ γράφῃ τίποτε ἄλλο· ἀφ' οὔ πᾶν ἄλλο εἶναι, περὶ μαθητῆρος.

15. κ. Σ. Β. Συμύρνην. Αἱ πληροφορίαι σας δὲν ἦσαν ἀσφαλτεῖς. Τοιοῦτον σχέδιον δὲν ὑπάρχει. Ἄφου ἡ ἰδέα τοῦ καθήκοντος δεσπόζει ἔχετε ἀνάγκην ὅλης τῆς δραστηριότητος σας καὶ δὲν πρέπει νὰ κυριευθῆτε ἀπὸ τὴν ἀπογοήτευσιν, ἢ ὅποια εἶνε σκωρία ἐπιβλαβής. Συνδρομηταὶ ἐγγράφονται καὶ τώρα.

16. κ. Μ. Κ. ἐνταῦθα. Ὁ Δουμάς πατήρ, δὲν ἔγεινεν ἀκαδημαϊκός, ἀλλ' ὁ υἱὸς ἦτο τὸ στεφάνωμα τῆς ἀκαδημίας. Δωδὲ γράφουν τρεῖς. Ὁ πατήρ Ἀλφόνσος Δωδὲ ὁ ἀθάνατος συγγραφεὺς τοῦ Ζᾶκ, ὁ υἱὸς τοῦ Λέων Δωδὲ, ὁ ὁποῖος ἔγεινε ἔν καὶ νεώτατος, πολὺ γνωστός καὶ ὁ ἀδελφός του Ἐρνέστος Δωδὲ. Μὰ καὶ ἡ κ. Δωδὲ γράφει ἀπὸ καμμιὰ φορὰ.

κ. Α. Γ. ἐνταῦθα.— «Ἡ πρώτη πενιὰ» ἀρχίζει πολὺ χαριτωμένῃ. Αἱ πρώται σελίδες ἠμποροῦν νὰ ἀποτελέσουν ἓνα ὡραιότατον παιδικὸν διηγηματάκι. Μὰ παρακάτω ἡ Ἠρώίς σας εἶναι χωρικὴ τὴν χωρικὴν πολὺ ὀλίγον τὴν ἐξωγράφῃσαν πιστὰ, διότι καὶ δὲν τὴν γνωρίζουν. Ἡ χωρικὴ σας ἔχει τὰ ἐλαττώματα κυρίας τῶν σαλονιῶν καὶ οὐδ' αὐτὸς ὁ θάνατός της τὴν ἐξυγνίζει. Νὰ λαμβάνεται τόπους γνωστούς. «Τῆς ἐπιστολῆς» τοῦ ἄλλου διηγήματος ὁ ἀσθενὴς δὲν ἐπεδόθη πιστὰ.